

Orijinal Makale / Original Article

Okul kültürüne ilişkin bir durum çalışması: Cağaloğlu Anadolu Lisesi
A qualitative case study on school culture: Cağaloğlu Anatolian High School

Ceylan KARAYEL¹, Emre ER^{2*}

¹Anadoluhisarı Ortaokulu, İstanbul, Türkiye

²Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul, Türkiye

¹Anadoluhisarı Middle School, İstanbul, Türkiye

²Department of Educational Sciences, Yıldız Technical University, İstanbul, Türkiye

MAKALE BİLGİSİ

Makale hakkında

Geliş tarihi: 13 Mayıs 2022

Revizyon tarihi: 28 Haziran 2022

Kabul tarihi: 28 Haziran 2022

Anahtar kelimeler:

Okul kültürü, örgüt kültürü, nitel çalışma.

ARTICLE INFO

Article history

Received: 13 May 2022

Revised: 28 June 2022

Accepted: 28 June 2022

Key words:

School culture, organizational culture, qualitative study.

ÖZ

Nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması deseni kullanılarak yapılan bu çalışmada, kişilerin okul kültürüne yönelik tutumlarının keşfedilmesi amaçlanmıştır. Araştırma verileri okul müdürü, müdür yardımcısı, öğretmenler ve öğrencilerden toplanmıştır. Çalışma kapsamında dokümanlar, gözlem ve görüşme yoluyla elde edilen veriler analiz edilmiştir. Okulun tarihi, konumu, mimari özellikleri, müdür odası, öğretmenler odası, koridorlarda asılı tablolar, sergilenen madalyalar ve ödülleri, öğrencilerin kıyafetleri, okulun misyon ve vizyon ifadeleri, okul üyeleri arasındaki iletişimin niteliği, okulda yürütülen projeler, kutlamalar, ve okul kültürünün parçası olarak hikayeler ve efsaneler incelenmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre okulda güçlü bir okul kültürünün olduğu, başarının sadece akademik boyutta ön plana çıkmadığı, bireylerin çok yönlü gelişimine katkı sağlandığı tespit edilmiştir. Yürütülen projelerde öğrencilerin aktif olarak rol aldığı ve kültürün belirgin bir şekilde aktarıcısı oldukları gözlemlenmiştir. Ayrıca okul müdürünün değişimden yana olduğu, adil ve insan ilişkilerine önem veren bir kişilik yapısında olduğu gözlemlenmiştir.

ABSTRACT

In this study, which was conducted using qualitative research method and case study design, it was aimed to discover people's attitudes towards school culture. Research data were collected from the school principal, vice principals, teachers and students. Within the scope of the study, the data obtained through documents, observation and interview were analyzed. History, location, architectural features of the school, principal's room, teachers' room, hanging paintings in the corridors, exhibited medals and awards, students' attire, the school's mission and vision statements, the quality of communication between school members, projects carried out at the school, celebrations, and stories as part of school culture and legends were studied. According to the results obtained in the study, it has been determined that there is a strong school culture in the school, that success does not only come to the fore in the academic dimension, and that it contributes to the multi-faceted development of individuals. It has been observed that students take an active role in the projects carried out and they are clearly the transmitters of the culture. In addition, it has been observed that the school principal occupying an agent role in school and good at sustaining interpersonal relations.

Cite this article as: Karayel, C., & Er, E. (2022). Okul kültürüne ilişkin bir durum çalışması: Cağaloğlu Anadolu Lisesi. *Yıldız Journal of Educational Research*, 7(2), 148–164.

*Sorumlu yazar / Corresponding author

*E-mail address: emreer@yildiz.edu.tr

GİRİŞ

Örgüt kültürü, son yıllarda farklı disiplinler yoluyla incelenen önemli bir araştırma alanı olarak görülmektedir. Alanyazında örgüt kültürüne ilişkin farklı tanımlamaların yapıldığı bilinmektedir. Bazı tanımlarda kültür kavramı ile çalışanlar arasındaki ilişkilere vurgu yapılırken (Kırım, 1998), bazılarında örgütsel yapı üzerinde durulmaktadır (Peters ve Waterman, 1982). Örneğin Schein (1992) örgütsel kültürü tanımlarken bireyler arası ilişkilere dayalı bir yaklaşımla grup içerisinde bütünleşme ve gruba dahil olacaklara ilişkin paylaşılan değerlere vurgu yapmaktadır. Başka bir tanıma göre ise Kozlu (1988) örgüt üyelerinin karar ve uygulamalarını biçimlendiren normlar, değerler, inançlar ve varsayımlardır. Bu bağlamda alanyazında farklı açılardan ele alınsa da örgütsel kültürün, çalışanları doğrudan veya dolaylı olarak etkilediği, örgütsel çıktılar üzerinde belirleyici rol oynadığı ve örgütleri çevreden ve diğer örgütlerden ayırdığı söylenebilir.

Her örgütü diğerlerinden ayıran, kendine özgü yaşam felsefesi, değerleri, anlatılan hikayeleri ve efsaneleri, iş görme biçimleri, alışkanlıkları, çalışanlara karşı tutum, sosyal sorumluluk, örgüt iklimi vb. daha birçok unsuru vardır. Okul kültürü kavramı, örgüt kültürü kavramından eğitime aktarılmış olmakla beraber, okulların kendilerine özgü yapıları dolayısıyla alanyazında sıkça rastlanan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Okul bir makine olmaktan çok amaç ve işlevleri itibariyle politik, kültürel ve insan boyutu önem taşıyan bir örgüt olarak nitelendirilmektedir (Çelik, 2002). Okul kültürünün, insanların yaşayış ve davranış tutumlarına yönelik çalışmalarında Senge ve arkadaşları okul kültürünün çok sağlam bir yapısının olduğunu ve kültürün derin bir şekilde insanlar üzerinde etki gösterdiğini söylemektedir (Buluç, 2013).

Önemi günümüzde giderek artan okul kültürü kavramı, Hudley ve Gottfried'e (2008) göre öğrencilerin motivasyonlarını, akademik başarılarını etkileyen önemli bir unsurdur. Öğrenci başarısını ve motivasyonunu etkileyen bir unsurun öneminin artması ve araştırılmaya değer bulunması dinamik bir yapıda olduğu bilinen eğitim örgütlerinin girdisinin ve çıktısının insan olduğu göz önünde bulundurulduğunda oldukça doğal bir süreçtir.

Öğrencilerin başarı düzeylerini, güdülenmelerini, öğretmenlerin yeniliklere karşı tutumlarını etkileyen, söyleyip yaptıklarına sosyal bir anlam kazandıran, davranışlarını şekillendiren okul kültürü; değerleri, inançları ve kültürel özellikleri ile eşleşebilen okuldur. Her okulun kendine has bir duygusuna ve kişiliği vardır. Okullara yaklaşıldıkça bunlar hissedilmeye başlanır, kurum içerisine girildiğinde ise duvarlardaki resimlerde, koridorlarda, öğrencilerde, öğretmenlerde ve yöneticilerde duyulur ve tadılır. Bir eğitim kurumunda başarı için her şeyden önce kurumda akademik başarıya değer veren, yüksek performans beklentilerini taşıyan, etkili ve aktif öğrenimi teşvik eden bir disiplin ve düzen öngören ve işbirlikçi ilişkileri ön planda tutan bir kültürün oluşturulması gerekir (Balcı, 1993).

Literatür incelendiğinde Türkiye'de okul kültürünü araştırmaya yönelik yapılan çalışmaların tamamına yakınının nicel araştırma yöntemleriyle yapıldığı görülmektedir (Bütün, 2015; Koç, 2014; Işık, 2017; Şimşek, 2003; Şirin, 2011). Okul kültürlerine ilişkin yapılan nitel çalışmalar incelendiğinde ise sayısının son yıllarda arttığını söylemek mümkün olmasına rağmen başarılı okulların okul kültürüyle ilgili yapılan nitel çalışmaların sayısının sınırlı sayıda olduğu görülmüştür (Özoğlu, 2015).

Alanyazında okul kültürü ile öğrenci başarısı (Demirtaş, 2010; Gezer, 2005; Kaya, 2009; Yılmaz, 2010), öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları (Sezgin, 2010), okul iklimi (Alkan, 2008; Işık, 2017), örgütsel sinizm (Şirin, 2011); takım liderliği (Kuyumcu, 2007), iletişim becerileri (Önsal, 2012; Şimşek, 2003), tükenmişlik düzeyi (İtil, 2007); işdoymu (Kadıoğlu, 2018), bürokratikleşme (Zeytin, 2008), değişime algıları (Altıntop, 2010) gibi kavramlarla ilişkilendirilerek çalışıldığı görülmektedir,

Bu çalışmalarda çalışanların okullarına yönelik olumlu davranış ve tutum sergiledikleri, okul kültürünün oluşmasında öğretmenlerin, yöneticilerin ve öğrencilerin rolünün oldukça önemli olduğu vurgulanmıştır. Örgütlerde var olan kültürün örgüt içi bütünleşmeyi arttırdığı yani örgüt çalışanlarının isteyerek ve gönüllü olarak çalışmalarda aktif olarak rol aldığı buna bağlı olarak da aidiyet duygusuna olumlu katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Başka çalışmalarda okul kültürünün yöneticiler, öğretmenler ve öğrenciler açısından taşıdığı anlam açısından ele alındığı görülmektedir. Örneğin, Bütün (2015), okul müdürlerinin okul kültürlerini oluşturma düzeylerini, Özoğlu (2015), okul kültürünün sembolik açıdan çözümlenmesini, Eyüboğlu (2006), okul kültürünün oluşturulmasında öğretmenlerin rolünü, Koç (2014), meslek lisesi öğrencilerinin okul kültürü algılarının tespitini, Balaban (2014), resmi özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algılarını, Uzun (2008), meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürünü algılama düzeylerinin değişik faktörler açısından incelenmesini, Simitçioğlu (2009), okul kültürünün oluşturulması ve çevreye tanıtılmasında okul müdürlerinden istenen ve onlarda gözlemlenen davranışları, Irmak (2017), Anadolu Lisesi öğretmenlerinin okul kültürü algılarını konu alan çalışmalar yapmıştır. Söz konusu çalışmalarda okul kültürünün güçlü olduğu okullarda yönetici, öğretmen ve öğrenciler arasında ılımlı bir havanın hakim olduğu, değer sistemleri ile okul kültürüne yönelik algıları arasında bir ilişkinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Aslan, Özer ve Bakır (2009), okul kültürüne ait öğretmen ve yönetici görüşlerini belirlemek amacıyla 8 yönetici ve 16 öğretmenle görüşmeler yapmışlardır. Yapılan nitel çalışma sonucunda katılımcıların okul kültürünü ifade ederken insan ilişkilerinin kalitesine vurgu yaptıkları adil olma, davranışlarda açık olma gibi özellikler üzerinde durdukları tespit edilmiştir.

Ayık ve Ada (2009), 40 yönetici ve 361 öğretmenle yürüttükleri çalışmada okul kültürü ile okul etkililiği arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Katılımcılara uygulanan ölçek sonucunda okul kültürü ile okul etkililiği arasında yüksek pozitif korelasyon olduğu belirlenmiştir.

Demirtaş (2010), Elazığ ilinde bulunan ilköğretim okullarındaki kültürlerin öğrenci başarısı üzerindeki etkisini incelemiştir. İl genelinde uygulanan seviye tespit sınav sonuçları dikkate alınarak yapılan çalışmada öğrenci başarısı ve okul kültürünün öğretmen işbirliği, işbirlikçi liderlik ve amaç birliği faktörleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Fırat (2007), İzmir ilinde 50 okul müdürü ve 902 öğretmenle yürüttüğü çalışmada ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler ve müdürün okul kültürü algıları ile değer sistemleri algıları arasında önemli bir ilişki olduğu sonucunu tespit etmiştir.

Gezer (2005), okul kültürünün öğrenci başarısı üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmacı 255 öğretmen ve 1020 öğrenciye anket formları uygulamıştır. Elazığ il merkezinde gerçekleştirilen bu çalışma sonucunda okul ortamı ve motive edici okul kültürü hakkında öğrenci ve öğretmen görüşlerinin branş değişikliklerine ve cinsiyetlere göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Korkmaz (2008), Konya merkezde bulunan ilköğretim okullarında görev yapmakta olan 237 öğretmenle çalışmış, öğretmenlerin çalıştıkları okullarının iklimine ait algılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma sonucunda öğretmenlerin okullarında ortak bir kültür algısı olduklarını düşündükleri, diğer öğretmenlerle olan ilişkileri pozitif olarak algıladıkları ve okullarında çalışıyor olmanın memnun oldukları belirlenmiştir.

Yukarıda anlatılanlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde Türkiye’de ayrıntılı bir şekilde betimlenecek çok daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır. Çünkü eğitim kurumları, kâr oranlarına ve kısa dönemli çıktılara odaklanan şirketler olmayıp okulların başarılı örgütler olması için veli, öğretmen ve yöneticilerin gelenek, görenek ve hayallerine bakılmalı ve bu bakış, yüzeysel değil, sürekli ve ayrıntılı bir inceleme-ye dayanmalıdır (Özoğlu, 2015).

Alanyazında okul kültürüne ilişkin yapılan araştırmalarda katılımcıların kültüre yönelik algılarının genellikle nicel olarak değerlendirildiği görülmektedir. Bununla birlikte çalışmaların önemli bölümü öğretmen ve okul yöneticilerinin okul kültürüne ilişkin görüşlerini içermektedir. Okul kültürünün çok boyutlu ve karmaşık doğası dikkate alındığında, kültürün bireyler açısından taşıdığı anlamı açıklayan sınırlı sayıda çalışmadan bahsedilebilir. Bu bağlamda mevcut çalışma kapsamında okul kültürüne ilişkin okul yöneticisi, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın amacı, başarılı bir devlet okulunun okul kültürünün incelenmesidir. Üyelerinin davranışlarını ve anlam dünyalarını etkileyen okul kültürünün üyeler tarafından nasıl algılandığı ve anlamlandırıldığı ortaya çıkartılmasıdır. Bu çalışmada, okul kültürüne ait öğretmen,

yönetici ve öğrencilerin görüşlerine dayalı bir değerlendirme yapılmıştır. Kültürün okul üyeleri açısından anlamı üzerine durulması gereken konular arasındadır. Her okulun kendine özgü koşulları, ilişki örüntüleri, çevresel ve örgütsel koşulları dikkate alındığında kültür bir okulu diğerinden ayıran önemli bir etmen olarak sayılmaktadır.

Kurumsal bir yapısı olan okullar eğitim ve öğretim faaliyetlerinin kapsamlı bir biçimde uygulamaya konduğu örgütlerdir. Okul kültürü, okuldaki bireyler tarafından taşınan inançlar, değerler, efsaneler, törenler, ideolojiler, saygıltılar, normlar ve simgelerin örgüt üyelerince paylaşılarak benimsenmesi sonucunda tamamen okula özgü farklı beklenti ve inanç biçimlerine dönüşümüyle oluşmuş örgütsel semboller ve anlamlar sistemidir. Okul kültürünün hem çalışanlar hem de örgüt açısından önemli işlevleri vardır. Çelike (2009) göre, her okulun kendine ait sembolik dünyası vardır. Bu dünyanın dıştan algılanması pek olası değildir. Bu dünyada yer alındığında yönetici, öğretmen ve öğrencilerin davranışlarını etkileyen sembollerle çevrili bir ortamla karşılaşılır. Okul kültürü, okul içinde yaşanabilecek belirsizlikleri en aza indirmekte ve okul üyelerinin davranış biçimleri ile ilgili rehber olmaktadır. Ayrıca okulun akademik başarısında önemli rol oynamakta ve okulu, diğer okullardan ayrıcalıklı kılmakta, bireylerin aidiyetlik duygusunu arttırarak okulla özdeşleşmelerini sağlamaktadır.

Mevcut araştırmada proje okullarının Türk Eğitim Sistemi açısından taşıdığı önem dikkate alındığında, okul kültürünün bu okullarda nasıl algılandığının anlaşılması önemli görülebilir. Çalışmada özgün bir okul modeli olarak proje okullarının kültürel boyutları derinlemesine anlaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmadan elde edilecek sonuçların alanyazına, araştırmacılara ve politika yapıcılara katkı sağlaması beklenmektedir.

Örgüt Kültürü

Yönetim alanında yaygın olarak kullanılan örgüt kültürü kavramı 1980’li yılların başında ortaya çıkmış bir kavramdır. Örgüt kültürü kavramı, şirket kültürü, işletme kültürü ya da kurum kültürü ile eş anlamlıdır. Farklı tanımlamaları yapılmış, birçok araştırmacı tarafından incelenmiştir. Schein’e (1985) göre örgüt kültürü, belirli bir grubun içsel bütünleşme ve dışsal uyum sorunlarını çözümlerken yarattığı, keşfettiği, geliştirdiği, geçerli kabul edilecek, yeni üyelere sorunlara ilişkin doğru bir algılama, düşünme ve hissetme yolu olarak öğretilen kadar etkin varsayım ve inançlar bütünüdür (Koşar, 2011). Bireyler ve onlar arasındaki ilişkilerden meydana gelen örgütlerin kuralları, normları, görüşleri ve duyguları örgüt kültürünü oluşturur.

Farklı düşünürlerin üzerinde ortak fikir oluşturdukları örgütsel kültürün özellikleri şu şekilde sıralanabilir Eren, 1998, 88).

- Örgüt kültürü öğrenilmiş ya da sonradan kazanılmış bir olgudur.
- Örgütsel kültür grup üyeleri arasında paylaşılabilir nitelikte olmalıdır.

- Örgüt kültürü yazılı bir metin değildir. Örgüt üyelerinin düşünce yapılarında, bilinç ve belleklerinde değer ve inançları olarak yer alır.
- Örgüt kültürü düzenli bir tekrarı olan ya da ortaya çıkarılan davranışsal kalıplar şeklindedir.

Örgütsel kültürün örgütün kişiliğinde, yapısında ve etkinliklerinde hissedilen birçok işlevleri vardır. Bu işlevler örgütlerde benzerlik gösterir. Örgütsel kültürün işlevlerini Şişman (1994) örgütsel sorunların çözülmesi, etkililik ve verimliliğin anahtarı olarak örgütsel iklimin belirleyicisi, örgütsel sosyalleşme aracı, örgütsel değişimin öncüsü ve örgütsel mükemmelliğin göstergesi olarak belirtmiştir (Akt. Şahin, 2003). Vural (2007)'e göre ise örgütsel kültürün; "motivasyon", "koordinasyon" ve "bütünleştirme" başlıkları altında toplanabilen üç farklı işlevi vardır.

Örgüt kültürü ile ilgili alanyazın incelendiğinde; örgüt kültürünün öğelerinin neler olduğu konusunda farklı görüşler olduğu görülmektedir. Meek (1988) kültür öğelerini, mitler, düşünce sistemleri, semboller ve ritüeller olarak tanımlamaktadır. Schein (1994)'a göre örgüt kültürünün, artifaktlar, değerler ve varsayımlar olmak üzere üç boyutu bulunmaktadır. Pettrigrew (1979) örgüt kültürünün öğelerini semboller, dil, inançlar, ritüeller ve mitlerin oluşturduğunu ifade etmektedir. Bu tanımlardan yola çıkarak örgütsel kültürün öğelerini değerler, normlar, hikâyeler, törenler, inançlar, ritüeller, kahramanlar, semboller ve dil gibi unsurların oluşturduğunu ifade edebiliriz.

Değerler, örgüt içinde gözlemlenemeyen ancak, çalışanların duygu, düşünce, davranış ve algılarını şekillendiren inanç sistemidir. Değerler insanların örgütlerine yaptıkları olarak tanımlanır. Örgütsel değerler, paylaşılan idealler bütünüdür ve örgütsel davranışın tercih edilmesinde yol gösterirler (Özoğlu, 2015).

Örgütsel ve toplumsal yaşamda kültürel bir değer olarak inançlar karşımıza çıkmaktadır. Bireylerin davranışlarının temelinde olaylara, nesnelere ve bireylere yönelik inançsal yapıları yer almaktadır. Örgüt üyelerinin insan davranışları, mekân ve zaman konularındaki paylaşımları temel inançları olarak tanımlanabilir (Irmak, 2017). Somut ve sınırları belli olan normlar; çalışanların örgüt içinde nasıl davranacağını ve başkalarıyla nasıl iletişimde bulunacağını gösteren yaptırımsal kurallardır. Örgütsel kültür içinde sosyal sistemi güçlendiren ve davranışı etkileyen öğelerdir.

Ritüeller kültürel değerleri baskın kılmak için yapılan, inançların ve değerlerin biçimlenmesini sağlayan törensel eylemlerdir (Fırat, 2007). Ritüeller ile seremoniler arasındaki ayrımı yapabilmek gerekir. Ritüeller her gün karşımıza çıkabilen okul faaliyetleriyken seremoniler daha ihtişamlı ve özenle hazırlanan, aralıklı zamanlarda yapılan faaliyetlerdir. Törenler; örgüt kültürünün kökleşmesini, örgüt üyelerinin amaçlar etrafında bütünleşmesini ve örgüt üyelerine aktarılmasını sağlayan gelenekselleşmiş etkinliklerdir. Örgütsel törenlere örnek olarak yarışmalar, veda yemekleri, örgüte yeni girenler için yapılan tanışma

toplantıları verilebilir (Eyüpoğlu, 2006). Hikâyeler çoğunlukla gerçek ve hayali bir araya getiren, gerçek olaylar üzerine kurgulanan anlatılardır. Örgüt üyeleri tarafından paylaşılan ve örgüt hakkında yeni örgüt üyelerini bilgilendirmek amaçlı anlatılan öykülerdir. Başarılı örgütlerde yöneticiler ve çalışanlar örgütün ana değerlerini yansıtan, eğitici ve motive edici bu hikâyeleri paylaşarak yeni üyelerin sosyalleşmesine katkıda bulunurlar (Özoğlu, 2015). Örgüt kültürünün model oluşturan kişileri temsil eden ideal değerleridir. Bir örgütte birden fazla kahraman olduğu bilinmektedir. Önder semboller olarak kahramanlar kültürün güçlenmesini sağlar (Şahin, 2003).

Semboller, örgüt üyeleri için değerli anlamlar taşıyan, kültürün anlamını açıklayan, kolayca anımsanıp üzerine farklı bir değer yüklenebilen fiziksel kültürel öğelerdir. Logolar, bayraklar sembollere örnek olarak verilebilir. Örgütlerin yaşamlarını sürdürmelerinde dilin önemli bir rolü vardır. Her örgütün kendine özgü ve üyelerinin anlayabileceği bir dil yapısı vardır (Özoğlu, 2015). Örgütün kimliğinin oluşumu ve çalışanların anlayacağı ortak bir ürün örgüt içerisinde kullanılan dil ile kendisini gösterir. Örgüt üyeleri bu dili öğrenerek kuruma ait kültürü kabul ettiklerini gösterirler.

Her okulun kendine ait ve farklı bir kültürü vardır ve bu kültürü kurum içerisinde yaşayan ve çalışan bireyler oluşturmaktadır. Okul kültürü, okuldaki bireyler tarafından taşınan değerler, inançlar, törenler, efsaneler, sayılılar, ideolojiler, normlar ve simgelerin örgüt üyelerince paylaşılarak benimsenmesi sonucunda tamamen okula özgü farklı inanç ve beklenti kalıplarına dönüşümüyle oluşmuş örgütsel semboller ve anlamlar sistemidir (Ayık ve Ada, 2009).

Okul topluluğunu bir araya getiren değerleri, inanışları, varsayımları, tutumları ve idealleri okul kültürü olarak tanımlayabiliriz. Bu normlar okuldaki insanların tecrübelerini kuvvetli bir şekilde şekillendirir ve etkili bir okul müdürlüğü liderliğinde ortak bir vizyon haline gelir. Okul kültürü, öğrencinin başarısında etkili olduğu gibi, onun sosyalleşmesinde, demokratik tavır ve davranışlar kazanmasında ve okulun verimliliğinin artmasında da etkili olmaktadır. Okul kültürünün oluşmasında, ders içi ve ders dışı etkinliklerinin önemli katkısı bulunmaktadır. Örneğin toplantılar, sportif faaliyetler, şenlikler, mezuniyet törenleri, okul marşları, eğlenceler okulun kendine ait etkinliklerini ve okul kültürünün parçalarını oluşturmaktadır (Köse, 2003, 42; Tezcan, 2007).

Okullarda bireyler arası ilişkilerin belirleyici rol oynadığı düşünüldüğünde, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin tutum ve davranışlarının şekillenmesinde kültürün önemli bir etkisinden bahsedilebilir. Okul kültürü ile bireylerin davranışları arasında karşılıklı bir etkileşim söz konusudur. Başka bir anlatımla kültür, bireyleri değiştirirken, bireyler de kültüre etki eder. Okullarda katılımcı, demokratik ve farklılıkları dikkate alan bir kültürün gelişmesinde okuldaki bütün paydaşların sorumluluk alması önemli sayılabilir.

YÖNTEM

Okul kültürünün derinlemesine analizinin yapıldığı bu çalışmada; nitel araştırma yöntemi kullanılmış, durum deseni benimsenmiştir. Bu çalışma grubunu İstanbul ili Fatih ilçesinde yer alan başarılı bir devlet okulunun yöneticileri, öğretmenleri ve öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki yöneticilerin 2'si erkek, 1'i kadındır. Öğretmenlerin 5'i erkek, 3'ü kadındır. Öğrencilerin ise 2'si erkek, 3'ü kızdır. Araştırma grubuna dahil edilen yönetici ve öğretmenlerin yaş ortalaması 35, ortalama hizmet süresi 12 yıldır.

Araştırmada verilerin toplanması amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen, bir veri toplama aracı olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formları, birbirine paralel olacak şekilde yöneticiler, öğrenciler ve öğretmenler için ayrı ayrı hazırlanmıştır. Veri toplama aracı; araştırmaya katılan kişilerin cinsiyet, yaş, baranş gibi demografik değişkenlerine ilişkin kişisel bilgiler ve okul kültürü algılarını ortaya çıkarmaya yönelik hazırlanan sorulardan oluşmaktadır.

Görüşme ve gözlem esnasında tutulan notlar ve kuruma yönelik çeşitli dokümanlar aracılığıyla veriler toplanmıştır. Bu çalışmada verilerin analizinde betimsel ve içerik analizi kullanılmıştır. Katılımcıların izinleri alınarak sorulara verdikleri cevaplara ilişkin yazılı notlar tutulmuştur. Görüşme ve gözlemlerden elde edilen verilerin ayrı ayrı analizi yapılmış, kategori ve kodlamalar yapılarak ifadeler tablo halinde gösterilmiştir. Kuruma yönelik elde edilen dokümanların analizi yapılmış veriler bulgular içerisinde yer almıştır. Görüşme yapılacak bireylerin araştırmaya katılmaya gönüllü bireylerden oluşması tercih edilmiş ve 3 okul yöneticisi, 8 öğretmen ve 5 öğrenci ile görüşmeler yapılmıştır.

Okulun Genel Özellikleri ve Tarihiçesi

İstanbul'un Fatih ilçesinde bulunan okul, 21 Mart 1850 tarihinde Sultan Abdülmecid'in annesi Bezmialem Valide Sultan tarafından Osmanlı Devleti'nin ilk sivil lisesi olarak kurulmuştur. İlk başlarda Mekteb-i Maarif ve Valide Mektebi adlarıyla anılan okul, II. Mahmut döneminde Osmanlı'nın Batılılaşma süreci çerçevesinde, bilimsel ve sanatsal açılardan Avrupa standartlarında aydınlar yetiştirilmesi amacıyla başlatılan eğitim reformlarının ilk halkalarından biridir. Kuruluşundan bir müddet sonra adı "Darülmaarif" olarak değiştirilen okul için o dönem özel bir program hazırlanmış ve öğrenci kaydı başlamıştır. Sultan Abdülmecid Han da çocukları Murat Efendi (V. Murat) ve Fatma Sultan'ı sembolik olarak okula kaydettirmiştir. Cumhuriyet döneminde 1933-1983 yılları arasında Türkiye'nin ilk kız lisesi olan "İstanbul Kız Lisesi" olarak hizmet vermiştir. 1983 yılından itibaren Almanca eğitim veren Anadolu Lisesi statüsüne geçerek "Çağaloğlu Anadolu Lisesi" adını almıştır. 2006-2007 eğitim öğretim yılından itibaren de hazırlık + 4 yıl (Türkçe eğitim-öğretim) olmak üzere 5 yıllık eğitim vermeye başlamıştır. Okul binası tarihi yarımadanın mer-

kezinde bulunmaktadır. Sırasıyla; Mülk-i İdadi, Mekteb-i Mülkiye, Darülfünun-ı Şahane, Numene-i Terakki, Nas İdadisi, İstanbul Kız Lisesi ve Çağaloğlu Anadolu Lisesi'ne ev sahipliği yapan okul binası, bir dönem de Çanakkale Savaşı'nda yaralanan askerler için hastane olarak hizmet vermiştir. Divanyolu üzerindeki II. Mahmut Türbesi'nin arkasında, Bab-ı Âli Caddesi'ne paralel olarak konumlanmış eski ve yeni iki binadan oluşmaktadır.

Okul bahçesinin giriş kısmında bir güvenlik kulübesi bulunmaktadır. Güvenlik kulübesinde 1 gece bekçisi olmak üzere 2 kişi görev yapmaktadır. Gelen ziyaretçilerden kimlik kartı istenmekte, ziyaretçi defterine kayıtları yapılmakta ve kendilerine ziyaretçi kimlik kartı verilmektedir. Okul bahçesine giriş farklı iki kapıdan yapılabilmektedir. Bahçe içerisinde basketbol sahası, kantin binası, kız öğrenci yurdu ve 12.sınıfların eğitimlerini devam ettirdikleri B blok olarak ifade edilen eski bina bulunmaktadır. Binalar arasında orta bahçe olarak adlandırılan küçük bir alana sahip 2. bir bahçede bulunmaktadır. Binanın yüksek konumu ve tarihi dokusunun zarar görmeyecek şekilde korunması binaya alışılmışın dışında bir görüntü kazandırmıştır.

Okulda 3 müdür yardımcısı ve 1 müdür olmak üzere 4 kişi idari kadroyu oluşturmaktadır. Okulda 60 öğretmen görev yapmakta, 941 öğrenci eğitim öğretime devam etmektedir. Okulda 1 memur ve 4 hizmetliyle birlikte 1 aşçı bulunmaktadır. Okulun öğretim şekli tam gündür. Saat 08.15 ders başlangıç saati, saat 15.00 ise ders bitiş saati olarak belirlenmiştir. Öğrenciler için üniforma olarak siyah pantolon ve okulun amblemini taşıyan sweat tişört tercih edilmiştir. Bununla birlikte okulda düzenlenen sosyal ve kültürel etkinliklerde görev alan öğrencilerin formalarında etkinliğin düzenlenmesinden sorumlu olan kulübe ait semboller yer almaktadır.

Okulun vizyonu "Donanımlı sınıf ve laboratuvarlarıyla girişken, sorgulayıcı, yaratıcı, bireyler yetiştiren, üniversite başarısını ve yabancı dil bilgisini en üst düzeye çıkarmış seçkin okullardan biri olarak çağdaş eğitim dünyasında yer edinmek" şeklinde ifade edilmektedir.

Okulun misyonu "Öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerine değer verilen, çağdaş teknolojinin gerektirdiği tüm eğitim ve öğretim araçlarının kullanıldığı, bilimsel düşüncenin hâkim olduğu, Cumhuriyet ilkelerine bağlı, vatanını ve milletini seven öğrenciler yetiştirmek" olarak belirlenmiştir.

Proje Okullar

2014 yılında Torba Yasası ile gündeme gelen projeler konusu İstanbul başta olmak üzere Türkiye'nin birçok ilindeki gözde okulları proje okulu kapsamı statüsüne sokmuştur. İstanbul Erkek Lisesi, Kabataş Erkek Lisesi, Çağaloğlu Anadolu Lisesi, Vefa Lisesi, Kadıköy Anadolu Lisesi, Pertevniyal Lisesi, Çapa Fen Lisesi bu okullardan sadece birkaçıdır. Önceden sınavla atanılan bu okullara öğretmen ve müdür atamalarının Milli Eğitim Bakanı onayı ile yapılmasına karar verildi. İlk uygulama İstanbul Erkek Lisesi'ne

Tablo 1. Okulu diğer okullardan ayıran özelliklere ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri

Kategori	Kodlar	Yönetici	Öğretmen	Öğrenci
		n	n	n
Okulun özgün yönleri	Sosyal aktiviteler	3	8	3
	Okulun aile olarak görülmesi	-	-	1
	Okula ait marşın olması	3	5	3
	Okulun geleneklerinin olması	3	8	3
	Yüksek akademik başarı	1	5	1
	Öğrenci aidiyeti	1	5	2
	Okulun köklü bir geçmişe sahip olması	3	8	3
	Mezunların izlenmesi	-	1	-
	Proje okulu olması	3	8	-
	Efsaneler	-	-	1

dönemin Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı'nın oluruyla okula sınavsız müdür ataması yapıldı, daha sonra ülke genelinde uygulama yayıldı. Öğretmenlerin seçiminde müdürün inisiyatifi ile Bakanlığın ataması kararı yer aldı. İlk etapta öğretmen ve velilerin tepkisini çeken bir uygulama oldu. 2016 Eylül ayında resmi gazetede yayınlanan bir yönetmelik çıktı. Yönetmeliğe göre bu okullarda 8 yılını dolduran bütün öğretmenler, idareciler il emrine çekilmiştir. Başka bir anlamıyla sözkonusu öğretmenler mevcut okullarından alınmış ya da başka okullara gönderilmiştir. Çünkü yönetmelikte bu okullarda öğretmen ve yöneticilerin en fazla 4+4 yani toplam 8 yıl görev yapmaları öngörülmektedir. Bu görev süresi dolan öğretmenlerde proje okullarından alınmıştır. Çalışma kapsamında ele alınan okulda öğrenci ve velilerin öğretmenlerine sahip çıkmak istediğinin belirtilmesi bu bağlamda düşünülebilir. Bu yönetmelik ile ayrıca akademisyenlerin bu okullara yönetici olarak atanmasının ve öğretmen olarak ders verebilmesinin önü açıldı. Bunun içinde gereken şart da doktora yapmış olmaktır.

Yönetmelik proje okul tanımını da yapmıştır. Yönetmeliğe göre 'yurt içinde ve yurt dışında yerli veya yabancı kurum ve kuruluşlarla veya başka ülkelerle işbirliği anlaşmaları çerçevesinde kurulan ve ulusal veya uluslararası proje yürüten okul ve kurumlar ile belirli eğitim reformu ve programları uygulayan okulların proje okulu olarak belirlenmesi şeklindedir. Ayrıca yapılan merkezi sınavlarda okulun, il genelinde ilk 5 içerisinde olma şartı, ulusal ya da uluslararası akreditasyona sahip olması gereklidir. Başta hazırlığı olan Anadolu Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Fen Liseleri, Anadolu lisesi programı uygulayan bazı İmam Hatip Liseleri, Spor Liseleri, Teknik Liseler proje okulu kapsamında yer almıştır.

BULGULAR

1. Okulu diğer okullardan ayıran özelliklere ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine ilişkin bulgular

Araştırmada belirlenen sorulara ilişkin görüşmelerden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Araş-

tırmaya katılan okul yöneticisi, öğretmen ve öğrencilerin okulun diğer okullardan ayrılan kültürel özellikleri ilişkin görüşleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Çalışma grubunda bulunan katılımcılara "Okulunuzu diğer okullardan ayıran özellikler, farklı uygulamalar nelerdir?" sorusu yöneltilmiş, verilen cevaplara ilişkin önemli bölümler çalışma grubunda yer alan kişilerin kendi ifadeleri ile aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde katılımcılar okulun özgün yönlerine ilişkin kategoride; sosyal aktiviteler (n_Y=3, n_{Öğrt}=8, n_{Öğrn}=3), okulun aile olarak görülmesi (n_{Öğrn}=1), okula ait marşın olması (n_Y=3, n_{Öğrt}=5, n_{Öğrn}=3), okulun geleneklerinin olması (n_Y=3, n_{Öğrt}=8, n_{Öğrn}=3), yüksek akademik başarı (n_Y=1, n_{Öğrt}=5, n_{Öğrn}=1), öğrenci aidiyeti (n_Y=1, n_{Öğrt}=5, n_{Öğrn}=2), okulun köklü bir geçmişe sahip olması (n_Y=3, n_{Öğrt}=8, n_{Öğrn}=3), mezunların izlenmesi (n_{Öğrt}=1), proje okulu olması (n_Y=3, n_{Öğrt}=8), efsaneler (n_{Öğrn}=1) şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Buna göre okul kültürünün özgün yönleri arasında en çok vurgulanan boyutlar, okulun köklü bir geçmişe sahip olması, geleneklerin varlığı ve sosyal etkinliklerin yapılmasıdır. Bununla birlikte öğretmenler açısından akademik başarının yüksek olmasının okul kültürü açısından önemsendiği görülmektedir. Bazı katılımcıların bu konudaki görüşleri incelendiğinde;

"Hem akademik anlamda çok başarılı bir okuluz hem de sosyal aktivitelerimiz fazla ve bu aktivitelerde öğrencilerimizin aktif olması okulumuzu diğer okullardan ayırmaktadır." (Y1)

"Köklü bir geçmişinin olması, mezunların okula bağının kuvvetli olması, okul geleneğinin ve sahip olunan değerlerin öğrenciler tarafından aktarılması ve bunun her dönem için hissedilmesi okulumuzu diğer kurumlardan ayıran özelliklerin başında gelir." (Öğrt 2)

"Cağaloğlu ruhunun olması, bu değerlere bu ruha sahip çıkmamız, bir marşımızın olması ve bizim bütün etkinliklerde aktif olmamız bunun en büyük göstergesidir." (Öğrn 3)

"Yüksek puanla Türkiye'nin en iyi öğrencilerinin bir kısmını bünyesinde bulundurması en önemli özelliği. Mezunların okula ve sevdikleri öğretmenlere sahip çıkması." (Öğrt 4)

Tablo 2. Okulda düzenlenen etkinliklere ve bu etkinliklerin ne anlam ifade ettiğine ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri

Kategori	Kodlar	Yönetici n	Öğretmen n	Öğrenci n
Okulun özgün yönleri	Sosyal aktiviteler	3	8	3
	Okulun aile olarak görülmesi	-	-	1
	Okula ait marşın olması	3	5	3
	Okulun geleneklerinin olması	3	8	3
	Yüksek akademik başarı	1	5	1
	Öğrenci aidiyeti	1	5	2
	Okulun köklü bir geçmişe sahip olması	3	8	3
	Mezunların izlenmesi	-	1	-
	Proje okulu olması	3	8	-
	Efsaneler	-	-	1

Tablo 3. Okulda düzenlenen etkinliklere ve bu etkinliklerin ne anlam ifade ettiğine ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri

Kategori	Kodlar	Yönetici n	Öğretmen n	Öğrenci n
Kültür-Sanat	Calfest	3	8	5
	MUN	3	8	5
	G-20	3	8	3
	TED-X	3	4	5
	KISACAL	1	5	5
	Edebiyat ve sinema söyleyişleri	-	5	-
	Tiyatro (Almanca-İngilizce-Türkçe)	2	5	5
	Okul Dergileri (Yokuş Yukarı-Velhasıl)	1	4	5
	Okul Gazetesi (Bab-1 Ali)	-	3	-
	Şiir Dinletisi	-	4	-
	Münazara Turnuvası	-	4	-
	Bahar Şenlikleri	-	2	4
	Bilim	Tübitak	1	5
Erasmus projesi		1	5	3
Olimpiyat çalışmaları		-	4	5
Santraç Turnuvası		-	-	3
Kişisel Gelişim	Özgüven kazandırmak	3	8	5
	Psikolojik, akademik ve sosyolojik gelişim	3	4	-
	Kendilerini ifade edebilme becerisi kazandırma3	3	4	2
	Kariyer Günleri	-	-	3

MUN: Model Birleşmiş Milletler, TED-X: Teknoloji, Eğlence, Tasarım, KISACAL: Çağaloğlu Kısa film festivali.

2. Okulda düzenlenen etkinliklere ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine ilişkin bulgular

Araştırmada belirlenen sorulara ilişkin görüşmelerden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmaya katılan okul yöneticisi, öğretmen ve öğrencilerin okulda düzenlenen etkinlikler ve bu etkinliklerin ne anlama geldiği sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Katılımcılarım okulda düzenlenen etkinlikler ve bu etkinliklerin ne anlama geldiği sorusuna ilişkin görüşleri Tablo 3’te sunulmuştur.

Çalışma grubunda bulunan katılımcılara “Okulunuzda ne tür etkinlikler düzenleniyor ve bu etkinlikler sizin için ne anlam ifade ediyor ?” sorusu yöneltilmiş, verilen cevaplara ilişkin önemli bölümler çalışma grubunda yer alan kişilerin kendi ifadeleri ile aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 4. Yönetici olarak çalışma şeklinin diğer kurumlara göre farklılaşmasına ilişkin yönetici görüşleri

Kategori	Tema	Kod	Yönetici n
Yönetici çalışma şekli	Okul toplumu	Öğrenci merkezli	3
		Bireysel istek ve talepler fazla	2
	Okulun yönetsel yapısı Yöneticiye etkisi	İşler daha kompleks	1
		Özgüven arttırma	2
		Sorumluluk fazla	3

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların okul kültürünün okul etkinlikleri ve anlam açısından vurgulanan boyutlarında, Calfest, Mun, söyleyişiler, Ted-x, tiyatro, G-20, şiir dinletisi, münazara gibi sosyal etkinliklerin düzenlendiği görülmüştür. Bununla birlikte bu etkinliklerin öğrencilerin özgüven kazanmasında, onları hayata hazırlama ve topluma kazandırma hususunda etkilerinin önemli olduğu görülmektedir. Bazı katılımcıların bu konudaki görüşleri incelendiğinde;

“Tübitak, olimpiyatlar, Mun, G-20, Calfest, gazete ve dergi, tiyatro ve daha birçok etkinlik düzenlenmektedir. Bu etkinliklerin bireyi topluma kazandırma, onlara özgüven kazandırmaları açısından gerekli olduğunu düşünüyorum” (Y1)

“Calfest, edebiyat ve sinema söyleyişleri, olimpiyat yarışmaları, Ted-x, şiir dinletisi, bahar şenlikleri düzenleniyor. Okulda düzenlenen bu etkinliklerin öğrenci merkezli olmasını önemsiyorum. Öğretmenler yalnızca rehberlik ediyor, işin mutfağında öğrenciler yer alıyor. Ayrıca özgüven kazandırması açısından da anlamlı buluyorum” (Öğrt 2)

“Müzk festivali, geziler, söyleyişiler, Kısacal, Calmun, münazara turnuvaları, Erasmus programı gibi etkinlikler örnek verilebilir. Bu etkinlikler ile hayata derslerin yanında daha gerçekçi adımlar atıyoruz.” (Öğrn 3)

“Bireysel olarak çalışmalara çok fazla izin verilmemekte bu da okula ait bazı durumlardan dolayı ancak bilimsel çalışmalarda bireysel çalışmanız istenmektedir. Kurumsal olarak öğrenci seçimi konusunda şüphelere sahip olsamda pek çok etkinlik düzenleniyor. Bu etkinliklerin öğrencilerin gelişiminde çok etkili olduğunu düşünüyorum.” (Öğrt 4)

3. Okul kültürünün ayırt edici özelliklerine ilişkin yönetici görüşleri

Araştırmaya katılan okul yöneticisinin yönetici olarak çalışma şeklinin daha önce çalıştığı kurumlara göre nasıl farklılaştığına ilişkin görüşleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Çalışma grubunda bulunan katılımcılara “Bu okulda yönetici olarak çalışma şekliniz daha önce çalıştığınız okullara göre nasıl farklılaşıyor?” sorusu yöneltilmiş, verilen cevaplarla ilişkin önemli bölümler çalışma grubunda yer alan kişilerin kendi ifadeleri ile aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde katılımcılar yönetici çalışma şekline ilişkin kategoride; Öğrenci merkezli (nY=3), bireysel istek ve talepler fazla (nY=2), işler daha kompleks (nY=1),

Tablo 5. Öğretmen olarak çalışma şeklinin diğer kurumlara göre farklılaşmasına ilişkin öğretmen görüşleri

Kategori	Kodlar	Öğretmen n
Öğretmen çalışma şekli	Öğrenci merkezli eğitim	8
	Projelerin fazlalığı	6
	Soru çözme odaklı sistem	5
	İş yükü fazlalığı	8
	Sorumluluk fazla	8

özgüven arttırma (nY=2), sorumluluk fazla (nY=3) şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Buna göre yöneticilerin bu kurumda sorumluluklarının arttığı, iş yükünün daha ağır olduğu ve böyle bir okulda çalışmanın kişiye kazandırdığı özgüvenin önemli olduğu belirtilmiştir. Bazı katılımcıların bu konudaki görüşleri incelendiğinde;

“Öğrenci merkezli çalışmak gerekli. Bireysel istek ve talepleri daha fazla karşılamak gerekiyor. İş yükünüz çok ağır.” (Y1)

“İşler daha kompleks. Sorumluluk daha fazla. Çünkü beklentiler çok fazla. Böyle bir okulda çalışmak ayrıca kişiye özgüven duygusu da aşıyor.” (Y2)

“Proje okulu olması sizi zaten farklı bir çalışma şekline sürüklüyor. Çünkü beklentiler çok yüksek, bu beklentileri karşılamak durumundasınız. Öğretmen seçimi sizin kontrolünüzde dolayısıyla sorumluluk fazla ve yaptığınız seçimlerin getirdiği sonuçları kabullenmek durumundasınız. Bu durum size ayrıca bireysel olarak da farklı bir özgüven kazandırıyor.” (Y3)

4. Okul kültürünün ayırt edici özelliklerine ilişkin öğretmen görüşleri

Araştırmada belirlenen sorulara ilişkin görüşmelerden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin okuldaki çalışma şeklinin daha önce çalıştığı kurumlara göre nasıl farklılaştığına ilişkin görüşleri Tablo 5’te sunulmuştur.

Çalışma grubunda bulunan katılımcılara “Bu okulda çalışma şekliniz daha önce çalıştığınız okullara göre nasıl farklılaşıyor?” sorusu yöneltilmiş verilen cevaplarla ilişkin önemli bölümler çalışma grubunda yer alan kişilerin kendi ifadeleri ile aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerinden akademik ve sosyal açıdan beklentilerine ilişkin öğrenci görüşleri

Kategori	Kodlar	Öğrenci n
Öğrenci görüşleri	Sosyal iletişim yönü güçlü	4
	Alanına hakim	4
	Genel kültür seviyesi yüksek	4
	İyi bir üniversiteye girme	3
	Ders kitaplarıyla sınırlı olmama	2
	Hayat tecrübesi fazla	1

Tablo 5 incelendiğinde katılımcılara göre öğretmenlerin bu kurumda sorumluluklarının arttığı, soru çözme odaklı bir sistem uyguladıkları ve okulda yürütülen projelerin sayısının fazlalığının göze çarptığı belirlenmiştir. Bazı katılımcıların bu konudaki görüşleri incelendiğinde;

“Daha önceki görev yerlerimde planladığım çalışmalarını yürüttürdüm fakat bu okulda sadece projeyi başlatmak yeterli oluyor, öğrenciler sahipleniyorlar” (Öğrt 1)

“Bu okulda projelerin sayısı çok fazla. Daha yoğun bir çalışma temposu içerisindeyiz. Haliyle sorumluluğunuz fazla” (Öğrt 2)

“Daha önceki çalıştığım okullara nazaran daha yoğun bir çalışma temposu içerisindeyim. Öğrencilerin üniversite hedefinin yüksek olması ve branşımızın matematik olmasının etkililiği fazla olduğu için çalışma yoğunluğum çok fazla oluyor.” (Öğrt 4)

“Geldiğim okulun etkinliği de çoktu ama bu okulda okullar arası etkinlikler daha fazla. Eski kurumumda elimi kolumu sallayıp derse çok rahat giderdim. Burada ise derse gitmeden önce oturup bir öğrenci gibi ders çalışıyorum. Çünkü öğrencilerin seviyeleri çok yüksek. 9. sınıf öğrencisi 11.sınıf konusuna hakim. Akademik düzeyleri çok yüksek olduğu için bu da sizi sürekli çalışmaya ve kendinizi her alanda geliştirmeye itiyor.” (Öğrt5)

5. Okul kültürünün ayırt edici özelliklerine ilişkin öğrenci görüşleri

Araştırmada belirlenen sorulara ilişkin görüşmelerden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin bu okulda öğretmenlerinden akademik ve sosyal açıdan beklentilerine ilişkin görüşleri Tablo 6’da sunulmuştur.

Çalışma grubunda bulunan öğrencilere “ Bu okulda öğretmenlerinizden akademik ve sosyal açıdan beklentileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiş, verilen cevaplarla ilişkin önemli bölümler çalışma grubunda yer alan kişilerin kendi ifadeleri ile aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde öğrenci görüşlerinde öğretmenlerin alanında uzman ve yetkin olması, öğrencilere her alanda yardımcı olabilecek donanıma ve iletişim gücüne sahip olmalarının önemsendiği belirtilmiştir. Bazı katılımcıların bu konudaki görüşleri incelendiğinde;

Tablo 7. Yeni başlayan bir öğrenciye tavsiyelere ilişkin öğrenci görüşleri

Kategori	Kodlar	Öğrenci n
Öğrenci tavsiyeleri	Yüksek not	4
	Derslere hakimiyet	3
	Okuma kültürü	3
	Düzenli ders takibi	5
	Dönemcilik ilkesi	2
	Almanca C1 belgesi	2

“Akademik açıdan bizi öncelikle sınava hazırlayabilecek, verebileceğinin en fazlasını vermiş olmalı. Sosyal açıdan da iletişim yönü yüksek olmalı, yeri geldiğinde ailemizden bir üyeymiş gibi hissettirebilmeli” (Öğrn 1)

“İyi bir üniversite kazanmamızda yardımcı olmalı, hayat tecrübesinden yararlanabileceğim biri olmalı.” (Öğrn 2)

“Bazı derslerde özellikle felsefe ve edebiyat branşlarında Meb ders kitaplarına bağlı kalmadan ders işleyebilmeliler. Her öğrenci ile aynı şekilde iletişim kurmalı, alanına hakim olmalıdır.” (Öğrn3)

“Akademik olarak beni alanı olan derste eksikim olmadan yetiştirmeli ve her öğrenciyle aynı şekilde ilgilenmeli öğretmenlerim. Sosyal açıdan bir derdim olduğunda gidip danışabileceğim tecrübesinden yararlanabileceğim öğretmenlerim olmalı.” (Öğrn4)

6. Okula yeni başlayan öğrencilere kültür aktarımına ilişkin öğrenci görüşleri

Araştırmada belirlenen sorulara ilişkin görüşmelerden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin bu okula yeni başlayan bir öğrenciye tavsiyelerine ilişkin görüşleri Tablo 7’de sunulmuştur.

Çalışma grubunda bulunan öğrencilere “ Bu okula yeni başlayan bir öğrenci olsaydım bana burada nasıl davranmam ve nelere dikkat etmem gerektiği ile ilgili neler söylemek isterdiniz?” sorusu yöneltilmiş, verilen cevaplarla ilişkin önemli bölümler çalışma grubunda yer alan kişilerin kendi ifadeleri ile aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların öğrenci tavsiyelerinde dersleri düzenli takibin, yüksek not almanın ve çok okumanın önemsendiği görülmektedir. Bazı katılımcıların bu konudaki görüşleri incelendiğinde;

“Okulumuzda büyüğe saygı küçüğe sevgi vardır. Büyük küçük ilişkisine dikkat etmek gerekir. Çok okumalısın ve derslerini düzenli takip etmelisin.” (Öğrn1)

“Notları yüksek tut. Derslere hakim ol. C1 belgesi mutlaka al.” (Öğrn 2)

“Dönemciliğin önemli olduğu bir okul. Bunu bilerek buraya gelmelisin. Derslerine düzenli çalışmalı ve C1 belgesini almalısın.” (Öğrn3)

“Çok okuman ve her söylenene inanmaman gerektiği konusunda seni uyarırdım. Dersleri düzenli takip etmen ve

Tablo 8. Yeni başlayan bir öğretmene tavsiyelere ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri

Kategori	Kodlar	Yönetici n	Öğretmen n
Yönetici ve öğretmen tavsiyeleri	Akademik yeterlilik	3	8
	Sosyal iletişim becerileri	2	6
	Gelişime açıklık	3	5
	Sistemli disiplin	3	8
	Güleryüz ve samimiyet	3	8
	Etkinliklerde aktif olma	2	6
	Alanda yetkinlik	3	8

Tablo 9. Okulda yaşanan problemler ve bu problemlerin çözümüne ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri

Kategori	Kodlar	Yönetici n	Öğretmen n	Öğrenci n
Okulun problemleri	Veli yönetici arasındaki çekişmeler	1	3	3
	Okul aile birliği ve idare arasındaki uyumsuzluk	1	5	3
	Bireysel sorunlar	-	3	4
	Çocukların ön planda olmak istemesi	-	3	3
	Problem yok	1	4	1
Problem çözme yolları	Dinleme, anlama ve çözüm bulma	3	5	4
	Karşılıklı iyi niyet	3	5	3
	Rehberlik etme	3	5	3

sınav haftaları geceleri uykusuz geçirmemen gerektiği konusunda seni uyarırdım.” (Öğrn4)

“Okulumuzda büyüğe saygı küçüğe sevgi vardır. Bu ağır bir durum değildir. Biz abi ablalarımıza saygı duyarız onlar da bizim bir sıkıntımız olduğunda bize yardımcı olur. Büyük küçük ilişkisine dikkat etmek gerekir.” (Öğrn5)

7. Okula yeni başlayan öğretmenlere kültür aktarımına ilişkin yönetici ve öğretmeni görüşleri

Araştırmada belirlenen sorulara ilişkin görüşmelerden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmaya katılan okul yöneticisi ve öğretmenlere bu okula yeni başlayan bir öğretmene tavsiyelerine ilişkin görüşleri Tablo 8’de sunulmuştur.

Çalışma grubunda bulunan katılımcılara “Okulunuzu diğer okullardan ayıran özellikler, farklı uygulamalar nelerdir?” sorusu yöneltilmiş, verilen cevaplarla ilişkin önemli bölümler çalışma grubunda yer alan kişilerin kendi ifadeleri ile aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların yönetici ve öğretmen tavsiyelerinde sistemli ve disiplinli olunması, her yönden kendinizi geliştirmeniz gerektiği ve alanınızda uzman olmanız gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca sosyal iletişim yönü güçlü olmak ve güleryüzlü olmanın önemsendiği görülmektedir. Bazı katılımcıların bu konudaki görüşleri incelendiğinde;

“Kendinizi sürekli geliştirmenizi, alanınızda iyi ve diri olmanız gerektiğini, sistemli ve disiplinli olmanız gerektiğini önerirdim.” (Y1)

“Alanında iyi olmak, güleryüzlü olmak, öğrenciler ile iyi bir iletişim kurmak, öğrencinin sevgi ve saygınlığını kazanmak yaptığım çalışmalarla.” (Öğrt 2)

“Öncelikle iyi gözlem yapmanız gerektiğini, her söylenene inanmamanız gerektiğini. Kendi doğrularınızı çok iyi belirlemeniz ve bunlara sahip çıkmanız gerektiğini yoksa kendi değerlerinizi çiğnemek zorunda kalacağınızı belirtmek isterim.” (Öğrt 4)

“Devlet memuru anlayışı burada yok. Beklentiler farklı. Etkinliklerde aktif olmanız ve idarecinin gözü olmanız gerekir. Öğretmenin iş yükü burada ciddi anlamda fazla. Sorumluluklarımızı bilerek hareket etmelisiniz.” (Y4)

8. Okulda yaşanan problemler ve çözümlerine ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri

Araştırmada belirlenen sorulara ilişkin görüşmelerden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmaya katılan okul yöneticisi, öğretmen ve öğrencilerin okulda yaşanan problemlerin neler olduğu ve bu problemlerin çözümünde nasıl bir yol izlendiğine ilişkin görüşleri Tablo 9’da sunulmuştur.

Çalışma grubunda bulunan katılımcılara “Okulunuzda yaşanan problemler nelerdir ve bu problemlerin çözümünde okulunuzda nasıl bir yol izleniyor?” sorusu yöneltilmiş, verilen cevaplarla ilişkin önemli bölümler çalışma grubunda yer alan kişilerin kendi ifadeleri ile aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 9 incelendiğinde katılımcıların okulda okul aile birliği ve idare arasında yaşanan sorunlar olduğu, bazı öğ-

Tablo 10. Okulda öğretmen-yönetici-veli-öğrenci etkileşimi ve okul başarısına katkısına ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri

Kategori	Kodlar	Yönetici n	Öğretmen n	Öğrenci n
Okulda iletişim ve başarı	Olumlu ve yoğun bir iletişim	3	6	2
	Veliler aşırı müdahil	-	3	2
	Okul aile birliği sorunu	1	5	2
	Karşılıklı kazan kazan ilişkisi	3	5	3

rencilerin etkinliklerde daha ön planda olmak istemeleri gibi sorunlar göze çarpmaktadır. Bu problemlerin çözümünde karşılıklı iyi niyetin temel alındığı, dinleme anlama odaklı bir yol izlenmektedir. Bazı katılımcıların bu konudaki görüşleri incelendiğinde;

“Problem denilecek bir konu yok. Dinleme, anlama ve çözüm bulma odaklı bir yol izleniyor.” (Y1)

“Okul aile birliğinin okulun işleyişine yardımcı olmadığı, zaman zaman engeller çıkardığını görüyoruz. Ayrıca bazı veli ve yöneticiler arasındaki çekişmeler. Her iki tarafın da daha yumuşak tavırlarla birbirlerine yaklaşması okulumuz açısından iyi olur.” (Öğrt 2)

“Okul aile birliği ve okul arasında problem oluşuyor. Bana kalırsa anaokulundaki gibi her sorun için ailesini çağırarak öğrencilere dikkat edilmeli. Kırmadan, incitmeden mücadele ediliyor.” (Öğrn 3)

“Okulda iki kesim arasında (okul aile birliği ve idare) yaşanan gereksiz ve büyük bir kavga sürmekte ve bu kavga eğitimin üst seviyeye çıkmasını engellemektedir. Bu konunun çözümünü içinde lafta olsa da herhangi bir çaba görülmemektedir.” (Öğrt 4)

9. Okul toplumu arasındaki etkileşimin akademik başarıya katkısına ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri

Araştırmada belirlenen sorulara ilişkin görüşmelerden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmaya katılan okul yöneticisi, öğretmen ve öğrencilerin öğretmen-yönetici-veli-öğrenci etkileşimini nasıl bulduğunu ve bunun okul başarısına katkısına ilişkin görüşleri Tablo 10’da sunulmuştur.

Çalışma grubunda bulunan katılımcılara “Okulunuzda öğretmen-yönetici-veli-öğrenci etkileşimi ve iletişim nasıl buluyorsunuz, bunun okul başarısına katkısını nasıl yorumluyorsunuz?” sorusu yöneltilmiş, verilen cevaplarla ilişkin önemli bölümler çalışma grubunda yer alan kişilerin kendi ifadeleri ile aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde katılımcılar okulda iletişimin genel olarak olumlu ve iyi olduğu, karşılıklı kazan kazan ilişkisine önem verildiği bunda akademik başarıyı güçlendirdiği belirtilmiştir. Ayrıca veli ve okul aile birliği ile yaşanan sorunsal üzerinde dikkatle durulmasının önemsendiği görülmüştür. Bazı katılımcıların bu konudaki görüşleri incelendiğinde;

“Genel olarak iyi buluyorum. Çok yoğun bir iletişim söz konusu. Bu 4 grup her an birbiriyle iletişim kurmak zorunda. Okul başarısına olumlu bir etkisi var.” (Y1)

“Karşılıklı kazan kazan ilişkisi var. Ancak okul aile birliği yüzünden bazen bu ilişki sağlıklı yürümeyebiliyor.” (Öğrt2)

“Öğretmen ve öğrenciler arasında hepsi olmamakla birlikte not kaygılı samimiyetsiz bir samimiyet var. Öğretmen yönetici arasında durumlar kişilere göre değişiyor. Veli öğretmen arasındaysa daha çok bizleri Yks’ye hazırlamak amaçlı pragmatist bir birliktelik kurulmuş.”(Öğrn3)

“İki başlı bir ilişki türü görülüyor. Okul idaresine yakın öğretmen-uzak öğretmen ve okul aile birliğine yakın öğretmen-uzak öğretmen ayrımı çok büyük bir boyutta. Bu noktada iki taraftan da uzak durup öğrenciler üzerinde eğilmeye çalışan küçük bir grup öğretmen topluluğu bulunmakta. Bunların öğrenci ile iletişimi güzel ancak genel olarak yukarıda belirtilen iletişim çok zayıf. Bunun başarıya olumsuz katkısı çok büyük.” (Öğrt4)

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada başarılı bir devlet okulunun okul kültürü incelenmiştir. Araştırma okul müdürü, müdür yardımcıları, öğretmenler ve öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Gözlem, görüşme ve dokümanlar yoluyla elde edilen veriler analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda okulda güçlü bir okul kültürünün olduğu, bu kültürün başrolünde öğrencilerin aktif olarak rol oynadığı tespit edilmiştir.

Akademik açıdan çok başarılı olan öğrencilerin okul içinde ve dışında yürütülen tüm projelerin sorumluluğunu üstlendikleri ve okul kültürünün belirgin aktarıcısı oldukları tespit edilmiştir. Bu projelerle öğrencilerin sosyal, sportif ve sanatsal alanlarda gelişimlerinin sağlandığı görülmüştür. Literatürde okul kültürü ile öğrenci başarısı ve iyi oluşu ile ilişki kurulan çalışmalar mevcuttur (Demirtaş, 2010; Demir, Kaya ve Metin, 2012; Kaya, 2009).

Katılımcıların verdiği bilgilerden yola çıkılarak okulda bir aile ortamının hakim olduğu, yaşanan çatışmaların bireysel farklılıklardan ve güç ilişkilerinden kaynaklandığı, problemler karşısında anlama, dinleme ve çözüm odaklı ortak bir tavır sergilendiği, üyelerin sorumluluklarının farkında oldukları ve etkili bir yönetimin varlığından söz edilebilir.

Çalışmanın yürütüldüğü okulun yenilik ve değişimlere açık olduğu ve söz konusu gelişimde okul yönetimi ve öğretmenler arasındaki ilişkilerin etkili olduğu olduğu tes-

pit edilmiştir. Literatürde okul kültürünün oluşturulması ve eğitim süreçlerini olumlu etkilemesinde yöneticiler ve öğretmenler arasındaki ilişkilerin önemine vurgu yapılmaktadır (Irmak, 2017; Işık, 2010; Koşar ve Çalık, 2011). Okulda kutlanan geleneksel törenlere ek olarak Mun, G-20, Tedx, mangal partisi, aşure günü, geleneksel iftar günü gibi etkinliklerin yapılmasında be delayısıyla kültürün desteklenmesinde yönetici ve öğretmenler arasındaki ilişkilerin öneminden bahsedilebilir.

Bu çalışmada tek bir okulun okul kültürü incelenmiştir. Farklı başarı düzeylerine sahip okulların kültürleri karşılaştırılmaları olarak incelenebilir. Bu çalışmada veriler sadece nitel veri toplama tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Okul kültürü çok yönlü ve alternatif bakış açılarıyla incelenmesi gereken bir değişkendir. Başka çalışmalarda sosyal ağ analizi, söylem analizi gibi yöntemler kullanılabilir.

Etik: Bu makalenin yayınlanmasıyla ilgili herhangi bir etik sorun bulunmamaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması ile ilgili olarak herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics: There are no ethical issues with the publication of this manuscript.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors declared no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

KAYNAKLAR

- Alkan, E. (2008). *Meslek liselerinde okul kültürünün çok boyutlu olarak incelenmesi: Ümraniye ilçesi örneği* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Yeditepe Üniversitesi. [Turkish]
- Altıntop, M. Y. (2010). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin değişime karşı tepkileri ile okul kültürü algıları arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Uşak Üniversitesi. [Turkish]
- Aslan, M., Ozer, N., & Bakir, A. A. (2009). Administrators' and teachers' views on school culture: A qualitative study. *Elementary Education Online*, 8(1), 268–281. [Turkish]
- Aydın, H. (2013). *Dünyada ve Türkiye'de çok kültürlü eğitim tartışmaları ve uygulamaları* (1st ed.). Nobel Akademik. [Turkish]
- Ayık, A. (2007). *İlköğretim okullarında oluşturulan okul kültürü ile okulların etkililiği arasındaki ilişki (Erzurum ili örneği)* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi. [Turkish]
- Ayık, A., & Ada, Ş. (2009). İlköğretim okullarında oluşturulan okul kültürü ile okulların etkililiği arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 429–446. [Turkish]
- Balaban, Y. (2014). *Resmi özel eğitim okullarında görev yapan öğretmenlerinin okul kültürü algıları* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi. [Turkish]
- Balcı, A. (1993). *Etkili okul: Kuram, uygulama, araştırma*. Ereğ Ofset. [Turkish]
- Buluç, B. (2013). *Örgüt kültürü ve iklimi. Eğitim Yönetiminde Kuram ve Uygulama içinde* (pp. 101–130). Pegem Akademi Yayıncılık. [Turkish]
- Bursalıoğlu, Z. (2015). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Pegem Akademi Yayıncılık. [Turkish]
- Bütün, E. (2015). *Okul müdürlerinin okul kültürünü oluşturma düzeyleri: Arnavutköy ilçesi örneği* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Fatih Üniversitesi. [Turkish]
- Çelik, V. (2002). *Eğitim yöneticisi yetiştirme politikasına yön veren temel eğilimler*. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, 3–13. [Turkish]
- Çelik, S. (2009). *Hazsal ve faydacı tüketim*. Derin Yayınevi. [Turkish]
- Demir, Ö., Kaya, H. İ., & Metin, M. (2012). An investigation of high school students' school quality of life perceptions as an element of school culture. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(4), 9–28. [Turkish] [CrossRef]
- Demirtaş, Z. (2010). Relationship in high schools between school culture and student achievement. *Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute*, 7(13), 208–223. [Turkish]
- Demirtaş, Z. (2010). The relationship between school culture and student achievement. *Education and Science*, 35(158), 3–13. [Turkish]
- Eren, E. (1998). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. Beta Basım Yayın Dağıtım. [Turkish]
- Eyüpoğlu, Ö. (2006). *Okul kültürünün oluşturulmasında öğretmenlerin rolü* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi. [Turkish]
- Fırat, N. (2007). *Okul kültürü ve öğretmenlerin değer sistemleri* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi. [Turkish]
- Gezer, B. (2005). *Okul kültürünün öğrenci başarısı üzerindeki etkileri (Elazığ ili örneği)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi. [Turkish]
- Hudley, C., & Gottfried, A. E. (2008). *Academic motivation and the culture of school in childhood and adolescence*. OUP USA. [CrossRef]
- Irmak, O. (2017). *Anadolu Lisesi öğretmenlerinin okul kültürü algılarının incelenmesi Malatya ili Battalgazi ilçesi örneği* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi. [Turkish]
- Işık, H. (2017). *Ortaokullarda okul kültürünün incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi. [Turkish]
- Işık, N. (2010). *Başarılı bir ilköğretim okulunda örgüt kül-*

- türü: *Etnografik bir durum çalışması* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi. [Turkish]
- İtl, N. (2007). *İlköğretim okulu yöneticilerinin tükenmişlik düzeyleri ve okul kültürü algıları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi (İstanbul ili örneği)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi. [Turkish]
- Kadıoğlu, S. (2018). *Eğitim kurumlarında okul kültürünün öğretmenlerin iş doyumuna etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi. [Turkish]
- Kaya, H. (2009). *Okul kültürünün öğrenci başarısı üzerine etkisi (Batman ili örneği)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi. [Turkish]
- Kırım, A. (1998). *Yeni dünyada strateji ve yönetim*. Sistem Yayıncılık. [Turkish]
- Koç, M. (2014). *Meslek lisesi öğrencilerinin okul kültürü algılarının tespiti (Bozkar örneği)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Mevlana Üniversitesi. [Turkish]
- Korkmaz, M. (2008). A study of relationship between leadership styles on the characteristics of learning organizations in Turkish public schools. *Educational Administration: Theory and Practice*, 14(1), 75–98. [Turkish]
- Koşar, S., & Çalık, T. (2011). The relationship between primary school administrators' styles of using power in management and organizational culture. *Educational Administration: Theory and Practice*, 17(4), 581–603. [Turkish]
- Kozlu, C. M. (1988). *Kurumsal kültür: Amerika, Japonya ve Türkiye: başarılı firma yönetimlerinde kurumsal kültürün rolü*. Bilkom. [Turkish]
- Köse, E. (2003). *İlköğretim düzeyinde ders dışı etkinliklerin akademik başarıya ve okul kültürünü algılamaya etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi. [Turkish]
- Kuyumcu, M. (2007). *İlköğretim okullarında okul kültürü ve takım liderliği (Elazığ ili örneği)* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Fırat Üniversitesi. [Turkish]
- Meek, V. L. (1988). Organizational culture: Origins and weaknesses. *Organization Studies*, 9, 453–473. [CrossRef]
- Önsal, A. (2012). *Okul müdürlerinin iletişim becerileri ile okul kültürü arasındaki ilişki (İstanbul ili Anadolu yakası örneği)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi. [Turkish]
- Özoğlu, E. (2015). *Okul kültürünün sembolik açıdan çözülmesi: Etnografik bir çalışma* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Osmangazi Üniversitesi. [Turkish]
- Peters, T. J., & Waterman, R.H., Jr. (1982). *In search of excellence*. Harper & Row.
- Schein, E. H. (1992). *How can organizations learn faster?: the problem of entering the Green Room*. <https://sloanreview.mit.edu/article/how-can-organizations-learn-faster-the-challenge-of-entering-the-green-room/> Accessed on Dec 19, 2022.
- Schein, E. H. (2010). *Organizational culture and leadership*. John Wiley & Sons.
- Sezgin, F. (2010). School culture as a predictor of teachers' organizational commitment. *Education and Science*, 35(156), 142–159. [Turkish]
- Simitçioğlu, Y. (2009). *Okul kültürünün oluşturulması ve çevreye tanıtılmasında okul müdürlerinden beklenen ve onlarda gözlenen davranışlar (Bayrampaşa ilçesi örneği)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi. [Turkish]
- Şahin, S. (2003). *Okul müdürlerinin liderlik stilleri ile okul kültürü arasındaki ilişkiler*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi. [Turkish]
- Şahin-Fırat, N. (2010). Principals' and teachers' perceptions about school culture and value systems. *Education and Science*, 35(156), 71–83. [Turkish]
- Şimşek, Y. (2003). *Okul müdürlerinin iletişim becerileri ile okul kültürü arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Anadolu Üniversitesi. [Turkish]
- Şirin, E. (2011). *İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin okul kültürü algıları ile örgütsel sinizm tutumları arasındaki ilişki* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi. [Turkish]
- Şişman, M. (1994). *Örgüt kültürü: (Eskişehir il merkezindeki ilkokullarda bir araştırma)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi. [Turkish]
- Tezcan, F. (2007). *Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim okul müdürlerinin okul kültürünün oluşturulması, sürdürülmesi ve değiştirilmesindeki rolü (Muğla il merkezi örneği)* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Muğla Üniversitesi. [Turkish]
- Uzun, G. (2008). *Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürünü algılama düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi. [Turkish]
- Vural, E. (2007). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin kişilik özellikleri ile okul kültürü algıları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi. [Turkish]
- Yılmaz, E. G. (2010). *Okul kültürü öğrenci başarısı ilişkisi: İstanbul ili ilköğretim okullarında ampirik bir araştırma* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi. [Turkish]
- Zeytin, N. (2008). *İlköğretim okullarında bürokratikleşme ve okul kültürü*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi. [Turkish]

Extended Summary

A qualitative case study on school culture: Cağaloğlu Anatolian High School

PURPOSE

In this study, which was conducted using the qualitative research method case study design, it was aimed to explore the attitudes of people towards school culture. Research data were collected from the school principal, vice principals, teachers and students.

METHOD

Research data were collected from the school principal, vice principals, teachers and students. Within the scope of the study, the data obtained through documents, observation and interview were analyzed. History, location, architectural features of the school, principal's room, teachers' room, exhibited medals and awards, students' clothes, the school's mission and vision statements, the quality of communication between school members, the projects carried out at the school, celebrations, and stories as part of school culture and legends were studied.

RESULTS

According to the findings, As a result of the analysis, it has been determined that there is a strong school culture in the school, that success does not only come to the forefront in the academic dimension, but that it contributes to the multi-faceted development of individuals. It has been observed that students take an active role in the projects carried out and they are clearly the transmitters of the culture. It has been determined that school members, who are integrated around the values of love, respect, trust and cooperation, feel themselves in a family environment and develop

behaviors accordingly. In addition, it has been observed that the school principal is in favor of change, has a personality that is fair and gives importance to human relations.

DISCUSSION

It has been determined that students who are very successful academically take responsibility for all projects carried out inside and outside the school and are the clear transmitters of school culture. With these projects, it has been observed that the development of students in social, sports and artistic fields is ensured. There are studies in the literature that relate school culture to student success and well-being (Demirtaş, 2010; Demir, Kaya, & Metin, 2012; Kaya, 2009).

Based on the information given by the participants, it can be said that there is a family atmosphere in the school, the conflicts are caused by individual differences and power relations, a common attitude towards understanding, listening and focus on problem solving. So, the members are aware of their responsibilities and there is an effective management in regard of school based management process.

It has been determined that the school where the study is conducted is open to innovations and changes, and that the relations between school management and teachers are effective in this development. In the literature it is clearly shown that the importance of the relations between administrators and teachers in creating school culture and positively affecting educational processes (Irmak, 2017; Işık, 2010; Koşar & Çalık, 2011). In addition to the traditional ceremonies celebrated at the school, the importance of the duality between the administrators and the teachers can be mentioned in the organization of events such as Mun, G-20, Tedx, barbecue party, traditional iftar day, for supporting the culture.

Ek-1. Okul kültürüne yönelik okul yöneticisi görüşleri

Değerli Katılımcı,

Okulunuzun örgüt kültürünü incelemeye ve belirlemeye yönelik bir araştırma yapmaktayız. Bu nedenle, sizinle konuya ilişkin bir görüşme gerçekleştirmek istiyoruz. Görüşme sonuçları kesinlikle gizli tutulacak ve bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Görüşme sorularına vereceğiniz içten cevaplar için teşekkür ediyoruz.

1. Branşınız:
  2. Kıdeminiz (yıl):
  3. Yöneticilik deneyiminiz (yıl):
  4. Yaşınız:
  5. Bu okuldaki hizmet süreniz (yıl):
  6. Öğrenim durumunuz: ( ) Lisans ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora
1. Okulunuzu diğer okullardan ayıran özellikler, farklı uygulamalar nelerdir? (hikayeler, mezunlar, marşlar, efsaneler gibi okula ilişkin somut olmayan kültürel öğeler)
Cevabınız:
2. Bireysel ve kurumsal olarak okulunuzda ne tür etkinlikler düzenleniyor ve bu etkinlikler sizin için ne anlam ifade ediyor? (Törenler, etkinlikler, geziler, bilimsel, faaliyetler)
Cevabınız:
3. Bu okulda yönetici olarak çalışma şekliniz daha önce çalıştığınız okullara göre nasıl farklılaşıyor?
Cevabınız:
4. Bu okula yeni atanan bir öğretmen olsaydım bana burada nasıl davranmam ve nelere dikkat etmem gerektiği ile ilgili neler söylemek isterdiniz?
Cevabınız:
5. Okulunuzda yaşanan problemler nelerdir? Bu problemlerin çözümünde nasıl davranılıyor? Nasıl bir yol izliyorsunuz?
Cevabınız:
6. Okulunuzda öğretmen-yönetici-veli-öğrenci etkileşimi ve iletişimini nasıl buluyorsunuz? Bunun okul başarısına katkısını nasıl yorumluyorsunuz?
-

Ek-2. Okul kültürüne yönelik öğretmen görüşleri

Değerli Katılımcı,

Okulunuzun örgüt kültürünü incelemeye ve belirlemeye yönelik bir araştırma yapmaktayız. Bu nedenle, sizinle konuya ilişkin bir görüşme gerçekleştirmek istiyoruz. Görüşme sonuçları kesinlikle gizli tutulacak ve bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Görüşme sorularına vereceğiniz içten cevaplar için teşekkür ediyoruz.

1. Branşınız:
  2. Kıdeminiz (yıl):
  3. Yaşınız:
  4. Bu okuldaki hizmet süreniz (yıl):
  5. Öğrenim durumunuz: ( ) Lisans ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora
1. Okulunuzu diğer okullardan ayıran özellikler, farklı uygulamalar nelerdir?
(Hikayeler, mezunlar, marşlar, efsaneler gibi okula ilişkin somut olmayan kültürel öğeler)
Cevabınız:
  2. Bireysel ve kurumsal olarak okulunuzda ne tür etkinlikler düzenleniyor ve bu etkinlikler sizin için ne anlam ifade ediyor?
(Törenler, etkinlikler, geziler, bilimsel faaliyetler, söyleşiler)
Cevabınız:
  3. Bu okulda çalışma şekliniz daha önce çalıştığınız okullara göre nasıl farklılaşıyor?
Cevabınız:
  4. Bu okula yeni atanan bir öğretmen olsaydım bana burada nasıl davranmam ve nelere dikkat etmem gerektiği ile ilgili neler söylemek isterdiniz?
Cevabınız:
  5. Okulunuzda yaşanan problemler nelerdir? Bu problemlerin çözümünde okulunuzda nasıl bir yol izleniyor?
Cevabınız:
  6. Okulunuzda öğretmen-yönetici-veli-öğrenci etkileşimi ve iletişimini nasıl buluyorsunuz, bunun okul başarısına katkısını nasıl yorumluyorsunuz?
Cevabınız:
-

Ek-3. Okul kültürüne yönelik öğrenci görüşleri

Değerli Katılımcı,

Okulunuzun örgüt kültürünü incelemeye ve belirlemeye yönelik bir araştırma yapmaktayız. Bu nedenle, sizinle konuya ilişkin bir görüşme gerçekleştirmek istiyoruz. Görüşme sonuçları kesinlikle gizli tutulacak ve bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Görüşme sorularına vereceğiniz içten cevaplar için teşekkür ediyoruz.

1. Yaşınız:
2. Sınıf düzeyi:
3. Cinsiyet:

1. Okulunuzu diğer okullardan ayıran özellikler, farklı uygulamalar nelerdir?
(Hikayeler, mezunlar, marşlar, efsaneler gibi okula ilişkin somut olmayan kültürel öğeler)

Cevabınız:

2. Okulunuzda ne tür etkinlikler düzenleniyor ve bu etkinlikler sizin için ne anlam ifade ediyor ?
(Törenler, etkinlikler, geziler, bilimsel faaliyetler, söyleşiler)

Cevabınız:

3. Bu okulda öğretmenlerinizden akademik ve sosyal açıdan beklentileriniz nelerdir?

Cevabınız:

4. Bu okula yeni başlayan bir öğrenci olsaydım bana burada nasıl davranmam ve nelere dikkat etmem gerektiği ile ilgili neler söylemek isterdiniz?

Cevabınız:

5. Okulunuzda yaşanan problemler nelerdir? Bu problemlerin çözümünde okulunuzda nasıl bir yol izleniyor?

Cevabınız:

6. Okulunuzda öğretmen-yönetici-veli-öğrenci etkileşimi ve iletişimini nasıl buluyorsunuz, bunun okul başarısına katkısını nasıl yorumluyorsunuz?

Cevabınız:
